

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. J. G., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným **1/ Ing. Š. S.**, bývajúcemu v P., **2/ M. S.**, bývajúcej v P., **3/ J. V.**, bývajúcemu P., **4/ M. V.**, bývajúcej v P., **5/ Ing. J. M.**, bývajúcemu v P., **6/ A. M.**, bývajúcej v P., **7/ O. E.**, bývajúcemu v P., **8/ M. E.**, bývajúcej v P., zastúpeným P., so sídlom v P., **o náhradu za užívanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C 97/2007 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 13Co12/2011, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania vecí, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. J. Š., JUDr. P. Š. a JUDr. R. T. **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 13Co 12/2011 (veci Okresného súdu Prešov sp. zn. 14C 97/2007).

O d ô v o d n e n i e

V konaní o náhradu za užívanie nehnuteľností, ktorá je vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C 97/2007 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 13Co 12/2011, predložil zástupca žalobcu na pojednávaní odvolacieho súdu 22. marca 2011 písomnú námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove z 21. marca 2011. Námietku zaujatosti odôvodnil tým, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Prešove, lebo je účastníkom konania vo viacerých veciach vedených na uvedenom súde, v ktorých druhou stranou je Mesto Prešov alebo spoluvlastníci bytových domov na ul. P., že súdne spory, ktorých sa rozhodnutie týka, sa dotýkajú ako Mesta Prešov, v ktorom títo sudcovia žijú, majú svoje rodiny a známych, tak aj všetkých obyvateľov Mesta Prešov a bytostne sa dotýkajú tých obyvateľov, ktorí ako spoluvlastníci bytových domov nemajú vlastnícke právo k pozemku pod bytovým domom. Ďalej uviedol, že na stránke Ústavného súdu SR, v tlačových správach zistil, že Ústavný súd SR v niekoľkých prípadoch prijal jeho

sťažnosti na ďalšie konania. Zastáva názor, že sudcovia Krajského súdu v Prešove postupujú v konaniach, kde je žalobca účastníkom, v rozpore so zákonom a sú zaujatí. V doplnení námietky zaujatosti vznesenej 22. marca 2011 písomným podaním z 28. marca 2011 zástupca žalobcu upravil námietku zaujatosti tak, že smeruje len voči všetkým sudcom civilných senátov Krajského súdu v Prešove.

Sudcovia senátu 13Co Krajského súdu v Prešove, ktorý senát v tejto veci má rozhodovať o odvolaní žalobcu, teda sudcovia JUDr. J., JUDr. P. Š. a JUDr. R. T. vo svojom písomnom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedli, že sú bez pomeru k účastníkom konania a ich zástupcom a nemajú ani žiadny vzťah k prejednávanej veci, necítia sa preto byť zaujatými. JUDr. J. Š. navyše uviedol, že v Prešove nebýva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 tretia veta O. s. p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právnu relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to :

1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo

2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo

3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho

objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého slovenský preklad bol vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb., ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Súvislosťou medzi súdom, ktorý je založený na zákone, a jeho nezávislosťou, ako to vyjadruje článok 6 ods. 1 prvá veta dohovoru („každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu“), garantuje tento dohovor v celoeurópskom rozmere súčasne sudcovskú nezávislosť aj právo na zákonného sudcu. Ústavná úprava súdnej a inej právnej ochrany v Slovenskej republike garantuje obdobne vyjadrené právo na spravodlivý proces [čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ďalej len „listina“; čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb., ďalej len „ústava“, ktoré články dávajú každému možnosť (právo) domáhať sa /zákonom/ ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v /zákonom/ určených prípadoch na inom orgáne /Slovenskej republiky/], do ktorého tiež zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 listiny; čl. 48 ods. 1 ústavy, ktoré články postulujú, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanoví zákon). Ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadruje zhodu (totožný zámer) na sudcovskú nezávislosť a právo na zákonného sudcu s právnym režimom podľa dohovoru (v obsahu týchto práv podľa dohovoru a podľa ústavy nemožno vidieť zásadnú odlišnosť). Potom platí, že v určitej právnej veci má rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento *zákonný sudca* by sa už v ďalšom priebehu konania – pokiaľ by k tomu nebol daný zákonný dôvod – meniť nemal. Inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí, ktorý predstavuje výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, stanovuje, aby zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov bol zákonný sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Sledovaný cieľ, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmaření hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje teda výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno preto len celkom výnimočne a to zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. O taký prípad, kedy by bolo potrebné sudcu, resp. sudcov vylúčiť, však v tejto právnej veci nejde.

Pre vylúčenie sudcu, resp. sudcov z prejednávania a rozhodovania veci, ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôraznil napr. aj vo svojom uznesení z 9. marca 2009 sp. zn. 5 Nc 4/2009, nie je postačujúca samotná domnienka (názor) účastníka o možnej neobjektívnosti sudcov. Tvrdenie žalobcu, že súdne spory, ktoré vedie, sa dotýkajú Mesta Prešov, v ktorom namietaní sudcovia žijú, majú svoje rodiny a známych, resp. že sa dotýkajú tých obyvateľov, ktorí ako spoluvlastníci bytových domov nemajú vlastnícke právo k pozemku pod bytovým domom, a že Ústavný súd Slovenskej republiky v niekoľkých prípadoch prijal jeho sťažnosti na ďalšie konania, vyjadruje iba subjektívny názor žalobcu na dôvody vylúčenia namietaných sudcov. Z obsahu spisu vrátane vyjadrení vo výroku uvedených sudcov Krajského súdu v Prešove nemožno vyvodit' žiadne objektívne existujúce zákonné dôvody pre vylúčenie týchto sudcov Krajského súdu v Prešove.

Základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne existujúci zákonný dôvod (porovnaj § 14 ods. 1 O. s. p.), nie teda iba samotné uvedené tvrdenia žalobcu. Tvrdenie žalobcu o zaujatosti sudcov je vyvodzované aj z toho, že sudcovia rozhodujú o stave majetku mesta, v ktorom žijú, čo znamená, že od rozhodnutia závisí majetkový prínos alebo strata pre mesto. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol už vo svojom uznesení z 29. apríla 2011 sp. zn. 1 Nc 29/2011, základom o existencii pochybnosti o nestrannosti

sudcov v konaní nemôže byť záver o vzťahu sudcov k veci odvodený zo skutočnosti, že rozhodujú o stave majetku mesta, v ktorom sudcovia žijú. Rovnako ako pri posudzovaní veci, kde bolo prijaté citované uznesenie, ani v terajšej veci nadriadený súd z hľadiska vonkajších, teda objektívnych okolností nemal za preukázanú skutočnosť, ktorá by mohla signalizovať spochybnenie nestrannosti sudcov krajského súdu, ktorým patrí v príslušnom (v danom prípade v odvolacom) konaní vec rozhodnúť. Ani za predpokladu, že by boli obyvateľmi mesta Prešov, z takejto skutkovej okolnosti nie je možné usudzovať na ich pomer k veci. Treba zároveň upozorniť, že podľa § 14 od. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach; na takúto námietku zaujatosti sa neprihliada (§ 15a ods. 5 O.s.p.).

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. J. Š., JUDr. P. Š. a JUDr. R. T. nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Milan D e á k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť:

Hrčková Marta